

ζουνε και μου κρᾶζουν ἔλα! Ναί, τὰ εἰρωνικά φανάρια πού χύνουνε τὸ ψεύτικο φῶς.

Ἀθήνα, 1911.

AIMILIA M. KARABIA

Ἡ ΚΟΙΝὴ ΓΝΩΜΗ

ΑΠΟ ΜΙΑ ΠΑΡΑΤΑ ΕΝΟΥΣ ΚΟΣΜΟΥ ΠΟΥ ΖΗ

Φίλε «Νουμᾶ»,

Εἴταν γλυκεῖα χαράγῃ — ὦρα πού τὰ πουλιά, τὰ χελιδόνια καὶ οἱ πέρδικες σιγνολαλοῦν καὶ λένε τόσες ὁμορφιές — ἔταν ξεκίνησα ἀπὸ τὸ χωριό μου γιὰ τὸν Πύργο — ἕνα πόρτο, ἐμπορικὸς τόπος, σημά μας. Πήγαίνα γιὰ κάποια μου ὑπόθεσι ἐμπορικῇ, καὶ σημαντικῇ κάπως, καὶ γιὰ τοῦτο ὅλο βιασύνῃ εἴμουνε, καὶ στίς ὁχτῶ, πρωί, ἔφτασα. Λογάριαζα νὰ ξεκουρασθῶ λιγάκι καὶ νὰ τραδήξω μετὰ, ἴσια στὸ γραφεῖο πού μαζὶ του εἶχα νὰ κάνω. Μὰ δὲν πρόφτασα οὔτε καφεὶ νὰ παραγγείλω στὸ ξενοδοχεῖο πού κατέδρακα, ἔταν ἀπὸ κάποια ἡσυχία καὶ ἀκίνησι, καὶ ἀπὸ κάποια ἐπιστημότητα πού ἐνοιῶσα γύρω μου, μ' ὅλη τὴ ζάλη καὶ τὴν ἀφαιρεσιμὰ πούχα ἐξ αἰτίας τῆς δουλειᾶς μου, κατάλαβα πῶς τὴν εἶχα πάθει: Εἴταν γιορτὴ βασιλικὴ — σημεῖοιστόλιστος ὁ Πύργος ὅλος, κ' ἐσήμαιναν τὰ σήμαντρα τὴν ὥρα κείνη καλῶντας τοὺς ὑπηρετοὺς στὴν ἐκκλησίαν γιὰ δοξολογία.

— Κρίμας στοὺς κόπους μου. Σκοτώθηκα στὸ δρόμο, κατακούρασα τᾶλονό μου, γιὰ νὰ προκάμω. Οὐ, καὶ νὰ μὴν τὸ ξέρω πῶς εἴτανε γιορτὴ. Κρίμας. Ὅλα κλειστά. Κανένα γραφεῖο δὲ δουλεύει, καὶ πὺς λίγο τὰ κυδερνητικά. Τὴν εἶχα πάθει, δηλ. εἶχα λαχταρεῖ, βιαστεῖ καὶ κουραστεῖ, στὰ χαμένα. Βγήκα σὲ λίγο. Πήγα νὰνταμῶσω κάποιους φίλους μου. Τοὺς βρήκα ἔτοιμους νὰ πάνε κάπου, καὶ μοῦ προτείνανε καὶ μένα: Νὰ πάμε στὴν παράτα τὴ στρατιωτικὴ πού θὰ γίνῃ πᾶνυ στὸ Μπουλεβάρ. Καὶ νά, τί θέλω νὰ σοῦ πῶ, ἀγαπημένε μου «Νουμᾶ», γιὰ τὴν παράτα τούτη.

Νὰ σοῦ τὴν περιγράψω ἀνάγκη καμμιὰ, βέβαια. Ἔχετε καὶ σεῖς στρατὸ καὶ κάτου, καὶ παράτες ὅσες θέλεις. Μὰ — θὰ μοῦ πῇς, ἄλλος τοῦτος ὁ στρατὸς καὶ ἄλλος κείνος. Ὁ βουργάρικος ὁ στρατὸς, λένε, εἶναι πειθαρχικός, ταχτικός, σὰ μηχανή, κτλ. Ναί, μά, ἔπως νᾶναι, στρατὸς καὶ ἔνας, στρατὸς καὶ ὁ ἄλλος. Ἐπειτα, νὰ σοῦ πῶ τὴν ἀλήθειαν, δὲν ξέρω καὶ πῶς νὰ περιγράψω μιὰ παράτα. Ἐνα μονάχα πράμα θέλω νὰ σοῦ πῶ ἀπ' ἀφτῇ. Θὰ ξέρῃς πῶς στίς παράτες,

ἔταν τελειώνουν καὶ περνᾷ ὁ στρατὸς διμοιρίες — διμοιρίες μπροστὰ ἀπὸ τοὺς μεγάλους — Συνταγματάρχες ἢ στρατάρχες κτλ. —, ὁ ἀρχηγὸς τῆς παράτας, σᾶλογο πᾶνυ, χαιρετᾷ τοὺς στρατιώτες. Ἐτσι ἔγινε καὶ τούτῃ τῇ φορᾷ: Τὰ παλληκάρια, μὲ τὰ τουφέκια στὸν ὦμο, ἀλύγιστα καὶ ἐλόδρῶσα, περνοῦσαν ἀπὸ τὸ συνταγματάρχη τοὺς μπροστὰ, καὶ κείνος, μὲ τὸ σπαθὶ στὸ χέρι, ἀπὸ τᾶλονό του πᾶνυ «Ἰντραδέητε μοιτσετά» τοὺς ἔκραζε. «Ἐντράφ ξελάμ» ἀπαντοῦσαν κείνοι. Καὶ εἴταν ἡ ἀπάντησι ἀπὸ καρδιές πού πάλανε γερά, τὸ ἐνοιῶθε ἀπὸ τὴ φωνή, γιομάτῃ ἐνθουσιασμό. Νὰ σοῦ πῶ, μαζὶ τοὺς, ἐνθουσιάζεσθαι κ' ἐγώ. — Γεῖά σας παιδιὰ, νὰ σοῦ φωνάξῃ ὁ καπετάνιος σου, «καὶ νᾶσαι γερός πιθυμούμε» νᾶνυχαιρετᾷς ἐσὶ, ξέρεις τί πάει νὰ πῇ; Συντρομάζεις, βράζει. Χαιρετᾷς, καὶ χαιρετᾷς, σὴν παλληκάρη, τὸ παλληκάρη. «Γεῖά σου». Τὸ «γεῖά σου» πού σοῦ λέν οἱ φίλοι σου. Τὸ «γεῖά σου» πού, ὄντας φέρθηκες σὴν παλληκάρη, ἤρθε χαιρετισμός καὶ ἀμοιβή πρὸς τὴν ψυχὴ σου. Τὸ «γεῖά σου» πού σοῦ εἶπε ἡ μάνα σου ἔταν, στὴν πόρτα στέκοντας; σ' ἀποχαιρετάγε. Τὸ «γεῖά σου» πού σοῦ εἶπε ἡ ἀδερφοῦλα σου καὶ ὅλοι οἱ ἐδικοί σου ἔταν ἐφεθγες. Τὸ «γεῖά σου» τὸ γλυκὸ καὶ τὸ ψυχοπαρήγορο πού σοῦ ψιθύρισε σᾶτ' ἡ καλὴ σου, καὶ πού μ' ἀφτὸ σοῦ ἔδωκε καὶ πῆρε τὸ στερνὸ φίλ. — Γεῖά σας. Ναί, γεῖά μας. Γεῖά μας, νὰ πάμε καὶ στὸν πόλεμο καὶ ὅπου ἄλλοῦ πρέπει, καὶ πάλι νὰ τᾶκούσουμε τὸ «γεῖά σου» ἀπὸ τίς μάνες μας καὶ ἀπὸ τοὺς σπιτικούς μας, καὶ ἀπὸ τὴν καλὴ του ὁ καθένας μας.

Νά, ἡ προκοπή! Τὸ «Ἰντραδέητε μοιτσετά» εἶναι τὸ δικό μας τὸ «γεῖά σας παιδιὰ». Ἀφτὸ καὶ ὁ τσομπάνος, καὶ ὁ σκαφτιάς, καὶ ὁ ἔμπορος. Ἀφτὸ κ' ἡ μάνα, καὶ ὅλοι οἱ σπιτικοί, καὶ ἡ καλὴ σου. Ἀφτὸ παντοῦ, καὶ ἀφτὸ ἀπ' ὅλους. Μ' ἀφτὸ καὶ ὁ στρατιώτης ἀπὸ τὸν καπετάνιο του καὶ ἀπὸ τὸ βασιλιά του χαιρετιέται. Θυμοῦμαι, πρὶν κάμποσα χρόνια, σὲ κάτ' ἐμεῖς μεγάλα γυμνάσια ποῦτανε καὶ ὁ Φερντινάντος, ἔτσι πάλι, στὸ τέλος, εἶχε γίνει παράτα. Καὶ χαιρετοῦσε ὁ βασιλιάς. Ὅμως, ἐκεῖ πού περνοῦσε ἕνα μέρος ἱππικοῦ, κάποιο ἄλογο παραστράτησε. Λάθος ἔγινε. Μὰ λάθος δὲν κάνει ὁ καλὸς ὁ στρατιώτης. Καὶ ὁ βασιλιάς τοὺς ἔκραζε — γεῖά σας παιδιὰ, μὰ προσέχετε καὶ τᾶλόγατά σας — ὅχι «χαίρετε παιδες, πλὴν τοὺς ἱπποὺς, κτλ.». Πῶς δὲ θὰ προκόψῃ ἕνα τέτοιο ἔθνος, πού ζῇ μὲ τὴ ζωή; Ἐλα τώρα καὶ στοὺς δικούς μας. «Χαίρετε στρατιώται» σίγουρα θὰ θέλῃ ἡ Κουκουδάγια ἢ μπαλσαμωμένη. «Ἀντιχαίρετε, ἢ ἀνθυγιαίνετε κτλ.» θὰ λένε τὰ κακόμοιρα τὰ παλληκάρια. Τί μοῦ μέλει ἐμένα μὲ τὸ «χαίρετε» καὶ μὲ τὸ «ἀνθυγιαίνετε» καὶ μ' ὅλα τοῦτα τὰ μαρμάρ.

να, τὰ νεκρά, τὰ ἄζωα; Ναί, δὲ σοῦ μέλει, μὰ καὶ δὲν προκόπτεις. Ναί, δὲν προκόπτουμε, παῖδιά, νοιώστε το, μὰς χρειάζεται Ζωή, γιατί Ζωή εἶναι Ἀλήθεια. Καὶ Ζωή κι Ἀλήθεια εἶναι ἡ γλώσσα τῆς μάνας μας. Σῦρτε καὶ ἀγοράσετε ἓνα βιβλίο πού τὸ λένε «Ταξίδι». Διαβάστε το καὶ ρουφήξτε το. Γιομίστε τὴν ψυχὴ σας μὲ γαί. Καὶ προσέξτε τὸ τελευταῖο τὸ κεφάλαιο. «Στρατὸς» ἐπιγράφεται. Προσέξτε καὶ πιστέψτε πὼς «Γεῖά σας παλληκάρια καὶ παιδιὰ μου, Μπρός! Κ' ἐγὼ μαζί σας» πρέπει νάναί ἡ γλώσσα τοῦ βασιλιά σας. Καὶ σεῖς «Γεῖά σου, βασιλιά μας καὶ πατέρα μας, μαζί σου στὴ φωτιὰ ἐρχόμαστε» πρέπει νάπαντᾶτε. Ναί, ἔτσι ὅπως λένε οἱ στρατιῶτες ὅλου τοῦ κόσμου. Πάρτε το καὶ σεῖς ἀπόφαση καὶ ζητήστε τὴ γλώσσα σας ἀπὸ τοὺς ἐπίσημους, γιατί, πῆτε τους, θέλετε νὰ προκόψετε. Καὶ τότε, γεῖά σας παιδιὰ!

Σωξόπολη

ΣΤΑΒΡΟΣ ΜΑΒΡΟΘΑΛΑΣΣΙΤΗΣ

ΤΑ ΟΛΥΜΠΙΑΚΑ

Φίλε κύριε Ταγκόπουλε,

Σὰς εὐχαριστῶ πού στο τελευταῖο φύλλο τοῦ «Νουμά» ἐγράψατε ὅλη τὴν ἀλήθεια γιὰ ὅσα γινήκανε στὴν Ὀλυμπία. Τόσες ἀσυνείδητες ψευτιὲς ἐπλαστήκανε γύρω πού μὲ φέρανε σὲ δύσκολη θέση.

Μόνο μιὰ διόρθωση σὰς παρακαλῶ νὰ γίνῃ στὴν περιγραφή. Πὼς οὔτε δὲ σὰς εἶχα δεῖ στὴν Ὀλυμπία πρὶν κάμω τὴν πρόποσή μου, οὔτε καὶ σεῖς τὸ ξέρατε πὼς θὰ βρεθοῦμε κεῖ πέρα αὐτὴ τὴν ἡμέρα. Αὐτὸ πρέπει νὰ προστεθῇ γιὰ νὰ καταλάβουνε ὅλοι πόσο εἶχα μὲ ἐνεργήσει νὰ μαζευτοῦμε στὰ Ὀλύμπια!

Πρέπει νὰ μάθουνε πὼς καθένας μας ἔχει τίς ιδέες του σταθερὰ καὶ πὼς δὲν ἔχουμε ἀνάγκη ἀπὸ συνωμοσίαι, μὰ οὔτε καὶ φοβούμαστε τίς ἀνοησίας πού γράφουν οἱ ἐφημερίδες, οὔτε τίς ψευτιὲς τοῦ κ. Κουλουμδάκη.

Θὰ μὲ συμπαθήσετε ὅμως νὰ σὰς παρατηρήσω πὼς μοῦ κάνει ἐντύπωση πὼς ἀφήνετε αὐτοὺς τοὺς ψεῦτες καὶ δὲν τοὺς στέλνετε στὰ δικαστήρια. Δυστύχημα εἶναι πού δὲν ἀναφέρεται τὸν ὀνόμα μου στὴς ψευτιὲς πού δημοσιευτήκανε, γιατί τότες θὰ ζητοῦσα τὸ δίκιο μου μὲ τὸ νόμο. Πιστεύω πὼς ὑπάρχει κρᾶτος νὰ μοῦ τὸ δώσῃ.

Πάτρα, 11/9/1911.

Μὲ ὑπόληψη

ΦΩΤΟΣ ΓΙΟΦΥΛΛΗΣ
(Σπύρος Μουσούρης)

➤ ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΜΑΣ ➤

Στὴ «Θεσσαλία» τοῦ Βόλου (8 Σεπτ. σελ. 1) δημοσιεύεται ἀλάκαιρη ἡ ἀπολογία τοῦ Τάκη Οἰκονομάκη, πού κατηγορεῖται κι αὐτὸς γι ἀναρχικὸς καὶ ἄθεος. Τὴ δημοσιεύουμε καὶ μεῖς ἐδῶ τὴν ἀπολογία του καταλέξῃ, ἀφοῦ ἡ ἀπολογία τοῦ Οἰκονομάκη μᾶς δίνει τὸ κλειδί τῆς παρούσης καὶ ἀνόητης αὐτῆς ὑπόθεσης καὶ μᾶς ξηγᾷ τὸ ΓΙΑΤΙ δημιουργήθηκε.

«Αἱ κατ' ἐμοῦ κατηγορίαι εἶναι ἐντελῶς ἀβάσιμοι καὶ ἀνυπόστατοι, ἐδημιουργήθησαν δὲ παρὰ τοῦ Δημ. Κούρτοβικ συντάκτου τοῦ «Κήρυκος» ἐξ ἐπαγγελματικῆς ἀντιζηλίας πρὸς τὴν ἐφημερίδα «Θεσσαλίαν», τῆς ὁποίας εἶμαι συντάκτης.

Καὶ πρῶτον οὐδεμίαν σχέσιν ἢ συνάφειαν εἶχον μὲ τὸ ἀνώτερον Παρθεναγωγεῖον, ἀλλὰ γνωριμίαν μόνον μετὰ τοῦ κ. Δελμούζου καὶ οὐδὲν τούτου πλέον.

Τὸ γεγονός ὅτι ὁ μάρτυς Σαπουνᾶς ἀναφέρει ὅτι ἐπεσκέφθην ποτὲ τὸν κ. Δελμούζον εἰς τὴν οἰκίαν του ἀπαξ ἢ δις δὲν ἔχει σημασίαν τινά.

Ἐπίσης οὐδεμίαν σχέσιν ἔχω μὲ τὰ ἐν Ἀργαλαστῇ γενόμενα, ὁ δὲ διδάσκαλος Κουμπῆς ἦτο τελείως ἀγνωστος εἰς ἐμὲ μέχρις ἐσχάτων.

Μὲ τὸ ἐργατικὸν Κέντρον δὲν εἶχον σχέσιν, οὔτε μέλος, οὔτε σύμβουλος αὐτοῦ οὔτε ἄλλο τι ἤμην.

Μόνον κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς ἰδρύσεώς του κατὰ τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1908 ἐξ ἀγνοῦ πάντοτε ἐνδιαφέροντος ὑπὲρ τῆς προόδου πάσης κοινωνικῆς τάξεως καὶ ἰδίᾳ τῶν ἐργατῶν ἐργάσθην διὰ τὴν ἰδρύσιν τοῦ Ἑργατικοῦ Κέντρου (οὐχὶ ὡς μέλος), τοῦ ἀειμνήστου Σπύρου Μουσούρη ἀναλαβόντος τὴν πρωτοβουλίαν. Ἀπεχώρησα δὲ κατὰ Ἰανουάριον τοῦ 1909 προσληφθεὶς ὡς συντάκτης τῆς «Πανθεσσαλικῆς», καθ' ὅσον αἱ δημοσιογραφικαὶ μοῦ ἐργασίαι δὲν μοῦ ἐπέτρεπον ν' ἀσχοληθῶ εἰς ἄλλο τι.

Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης εἰς οὐδεμίαν σχεδὸν συνάφειαν μὲ τὸ Κέντρον εἶμαι οὐδὲ ἔλαβον ποτὲ γνῶσιν τῶν πράξεων καὶ ἐνεργειῶν του παρὰ μόνον ἐκείνων ὅσα ὡς δημοσιογράφος ἐμάνθανα χάριν τῆς ἐφημερίδος μου.

Ἐπομένως οὐδεμίαν ὑπέχω εὐθύνην ἐὰν τυχὸν τὸ Κέντρον παρεξέτράπη τοῦ ἀρχικοῦ σκοποῦ του ὅστις ἦτο ἡ μόρφωσις καὶ ὁ οικονομικὸς συνασπισμὸς τῶν ἐργατῶν καὶ προέβη εἰς ἀξιοποιοῦς τυχὸν πράξεις, πρᾶγμα ὅπερ ἐγὼ δὲν ἀντελήφθην, οὔτε ἐὰν μέλη τινα τοῦ Ἑργατικοῦ Κέντρου ἐκτήσαντο τυχὸν ἀθεϊκὰς ἢ ἀναρχικὰς δοξασίας· τὸ κατατεθειμένον ὑπὸ τῶν μαρτύρων Ν. Μαργαρίτη καὶ Ν. Κυριαζῆ κλπ. ὅτι ἑκαμὰ διαλέξεις εἰς τὸ Κέντρον δὲν